

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси,
Інтернету та неопублікованими документами
за лютий 2018 року)

Протягом тижня, з 16 по 22 лютого, по всій Україні вшановано відвагу й жертвовність *Героїв Небесної Сотні* – людей, які вийшли на мирний протест і віддали своє життя під час Революції Гідності 4 роки тому. У центрі столиці, біля пам'ятного Хреста, за участі керівництва держави, членів уряду та парламенту, представників громадськості та духовництва відбулися меморіальні заходи, у Михайлівському соборі – молебень. 19 лютого на алеї Героїв Небесної Сотні за участі Заслуженого академічного зразково-показового оркестру Збройних сил України відбувся флешмоб «Я пам'ятаю!», а 20 лютого – захід «Ангели пам'яті. Тиха акція на Інститутській». Також у Києві пройшли: концерти: вечір-присвята Небесній Сотні, під час якого пролунала симфонія № 2 «Воскресіння» Г. Малера у виконанні Симфонічного оркестру та хору – у Національній опері України; «Відданим Сотням України» за участі н. а. України Р. Недашківської, О. Білозір та В. Ковальської, мистецьких колективів – «Народна філармонія», «Хорєя козацька», «Ансамбль АТОВців», дитячого гурту «Орелі», бардів, арт-волонтерів та інших – у Національному центрі ділового і культурного співробітництва «Український Дім»; «Страсті за Матфеєм» Й. Баха (ораторія для солістів, хору, оркестру, клавесина і органа) у виконанні Ансамблю класичної музики імені Б. Лятошинського – у Національній філармонії України; вистава «Ми, Майдан» – у київському муніципальному театрі «Колесо»; форум-триптих пам'яті Героїв Небесної Сотні, присвячений новим практикам вшанування сучасних героїв України – у Центральному будинку художника та інші. *Також було відкрито виставки:* у Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький Арсенал» – «Переведи мене через Майдан»; у Національному музеї «Київська картинна галерея» – робіт київських митців «Ті, що бачать світло. Лютий 2014»; у Центральному будинку художника – робіт студентів-дизайнерів Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури на тему Майдану, виконані в межах навчального процесу 2014 року під назвою «Майдан. Простір творчості»; у НЦДКС «Український Дім» – мистецьких творів учасників «Артіль-Майдану» «Артефакти. Творчі барика-

ди»; у Національному музеї Т. Шевченка – фоторобіт І. Гайдая «Майдан. Обличчя свободи»; у виставковому залі ТЦ «Глобус» – «Спогади на полотні» майданівця І. Пішти; вулична, навколо монумента Незалежності, – «Майдан. Ландшафти пам'яті».

20 лютого оголошено результати та відкрито виставку проектів-фіналістів Міжнародного архітектурного конкурсу на кращу проектну пропозицію об'єкта «Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності». Переможцем у номінації «Меморіал Героїв Небесної Сотні» став проект архітектурного бюро Mstudio, авторський колектив – І. Волинець зі Львова та М. Процик з Роттердама (Нідерланди). Участь у конкурсі взяло 66 осіб із 12 країн. Результати конкурсу «Музей Революції Гідності» оголошуватимуть у липні.

У багатьох містах України за участі громадськості, представників влади, духовництва пройшли меморіальні заходи, присвячені пам'яті Героїв Небесної Сотні, мітинги, віче пам'яті, запалення свічок та лампадок біля народних меморіалів у рамках акції «Свіча пам'яті», зустрічі з свідками та учасниками подій на Майдані, концерти, поетичні вечори та інші мистецькі заходи. Зокрема, у Дніпровському академічному українському музично-драматичному театрі ім.Т. Шевченка – театралізований концерт; в Одеському національному академічному театрі опери та балету – балет «Долі», лібрето та постановка – С. Кон; у Львові: в Будинку органної музики – «Літургія» С. Людкевича, по великих локаціях міста – музично-мистецька композиція «Герої не вмирають», біля пам'ятника Героям Небесної Сотні – концерт-реквієм за участі «Пікардійської терції», Зеника з Майдану, С. Федина та ін.; у Тернополі – вечір-пам'ять «Майдан ридав, а сотня в небо йшла...» та Всенародний реквієм за Героями Небесної Сотні; у Запоріжжі – театралізована композиція «Майдан стоїть в душі і в серці» у виконанні акторів Запорізького академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. В. Г. Магара та інші.

Також було *представлено виставки*: у Волинському краєзнавчому музеї – «Герої не вмирають!»; у житомирських: міській раді – фоторобіт Л. Шрайбікуса, зроблених безпосередньо під час подій на Майдані, у кінотеатрі «Жовтень» – «Хронологічні події Майдану 2014. Погляд сьогодення»; в Івано-Франківську на Вічевому майдані, – інсталяцію барикад та фотографій з Євромайдану; в Арт-галереї «Луцьк» – фотолітопис подій на вулицях Києва у період Революції Гідності О. Тимошенка «Розстріляний Майдан»; у львівському музеї «Територія терору» – «Особисті історії Революції Гідності»; у Полтавському краєзнавчому музеї ім. В. Кричевського – фотознімків учасника лютневих подій 2014 року М. Назаренка; у Сумському обласному краєзнавчому музеї – світлин учасника Революції Гідності й АТО С. Беседіна; у Хмельницьких: музеї-студії фотомистецтва – світлин О. Волчанського «Луганський Майдан. Сторінки

спротиву», обласному художньому музеї – «Воюю зброєю і плакатом» про творчість художника Ю. Неросліка; у Черкаському обласному художньому музеї – портретів полеглих Героїв Майдану з Черкащини та робіт М. Бабака та Є. Матвєєва із серії «Жертвопринесення»; у Чернігівських: обласному художньому музеї ім. Г. Галагана – «Творчий спалах Майдану» з фондів Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні – Музею Революції Гідності, обласному молодіжному центрі – світлин М. Харді «Революція Гідності – в серці подій» та інші.

Відбулися перегляди фільмів, присвячених Героям Євромайдану. Зокрема, у столиці – кінопокази прем'єр: у Будинку кіно – «Небо падає, або три місяці з життя Устима Голоднюка» (режисер – В. Тихий), кінотеатрі «Кінопанорама» – документального «Кіндрат» про В. Кіндрацького, позивний «Кіндрат», (автор – письменник, учасник АТО Б. Гуменюк, режисер – Ю. Пупирін).

У навчальних закладах та закладах культури проведено вечори-реквієми, музично-поетичні вечори пам'яті Героїв Небесної Сотні, літературні читання, виховні години та уроки гідності й патріотизму, *у бібліотеках*: тематичні та вечори пам'яті, уроки мужності, дні скорботи, патріотичні години, перегляди літератури, книжкові виставки та багато іншого. Крім того, *відкрито пам'ятники*: у селі Соکیلники (околиця Львова) – Героям Небесної Сотні; у Вінниці – скульптурну композицію «Дерево Свободи», яка нагадуватиме про подвиг Героїв Небесної Сотні (скульптор – Б. Данилюк); у Львові – погруддя журналіста, Героя Небесної Сотні І. Костенка.

Тривало проведення заходів з відзначення **100-річчя Української революції 1917–1921 років**. *Експонувалися виставки*: у столиці: у Верховній Раді – «100 років боротьби. Українська революція 1917–1921»; у Центральному будинку художника – живопису 180 митців з усієї України, а також Польщі й Болгарії «Україна від Трипілля до сьогодні в образах сучасних художників»; у музеї «Літературне Придніпров'я» (відділ Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д. І. Яворницького) – літературно-мистецька «„Все ж таки вона обертається!": Українське Відродження. 1920–30-ті»; у Державному історико-архітектурному заповіднику «Стара Умань» на Черкащині – світлин з архівів СБУ, Інституту національної пам'яті, а також фоторобіт М. Лисейка, Ю. Величка та І. Брацюня «Два століття – одна війна»; у Волинському краєзнавчому музеї – фотоархіву-картотеки членів ОУН-УПА, яка знаходилася свого часу в управлінні КДБ у Волинській області та інші. У Чернігові відбувся круглий стіл на тему «Українська революція: історичні паралелі».

Ряд заходів було присвячено **100-річчю затвердження Тризуба Державним гербом України**. Зокрема, в Історичному музеї у Києві за участі Українського інституту національної пам'яті відкрито та триватиме до кінця березня виставка «Символ твоєї свободи», на якій представлено понад 200 унікальних

експонатів із зображенням Тризуба від князя Володимира Великого до Революції Гідності з фондів Національного музею історії України, Національного художнього музею, Галузевого державного архіву СБУ, Музею Революції Гідності та інших установ і приватних колекцій. Серед них – кераміка, монети київських князів Київської Русі, ескізи гербів Г. Нарбута та В. Кричевського, перші зображення Герба на ескізах 100 гривневої купюри (1918 р.), оригінал нагороди – Залізний хрест УНР за Другий зимовий похід та інше. У Національному музеї-меморіалі «Тюрма на Лонцького» (м. Львів) презентовано виставку «У дзеркалі 100-річчя Української революції», в рамках якої експонувалися виготовлений із металу за проектом Г. Нарбута Тризуб, колекція реплік військових відзнак збройних сил УНР та Української Галицької армії М. Дмитріва та інше, а у Рівненському обласному краєзнавчому музеї – «З історії тризуба та гривні» (давні зображення тризуба, документи часів УНР, відзнаки та особисті речі вояків УПА та сучасної української армії, колекція давніх та сучасних гривень та монет). Історичний шлях Тризуба було обговорено на різних заходах науковцями та музейниками. Зокрема, у Києві – на круглому столі «Тризуб – державний символ України: від княжих часів до сьогодення», у Музеї Української революції 1917–1921 років – на відкритому науковому семінарі, у Полтавському краєзнавчому музеї ім. В. Кричевського за участі ансамблю «Лтава», скрипаля н. а. України Ю. Кириченка – на мистецькому заході, у Чернігівському історичному музеї ім. В. В.Тарновського – на музейній зустрічі «Ще не вмерла України, ні слава, ні воля» (до 175-річчя від дня народження поета, автора Державного гімну України М. А. Вербицького) та інших.

28 лютого в столичному Музеї Української революції 1917–1921 років нагороджено переможців *літературного конкурсу серед письменників України «Українська революція 1917–1921 років»*. Першу премію здобули: «Поезія» – В. Вакуленко за вірші «Дума про Характерника», «Кримськотатарський прапор», «Триптих самотності» та збірку поезій «УБД-реінкарнація»; «Проза» – П. Воробей за роман у трьох томах «Заграва»; «Драматургія» – О. Миколайчук-Низовець за п'єсу «1921. Яблука Самиренка»; «Літературознавство» – О. Дмитерко за статтю «Між двох сил» – драма про причини втрати державності України» та В. Єфремов за дослідження «Смерть із гімном на вустах: трагедія під Базаром закарбована у художньому слові»; «Публіцистика» – Є. Луців за книжку «Святі і страшні. Партизанська тактика боротьби Українського вільного козацтва». Крім того, у бібліотеках України пройшли тематичні вечори, книжкові виставки, історичні лекції, години та багато іншого.

Урочистості та літературно-мистецькі заходи до **147-річчя від дня народження Лесі Українки** за участі представників влади, шанувальників її творчості, поетів, письменників відбулися у різних містах України. Зокрема, у столичному Театрі на Подолі – літературно-театральний вечір «Хто визволиться сам,

той буде вільний», у програмі якого: дискусія глядачів з письменницею О. Забужко «Чому Лесю Українку не ставлять в театрі?», вірші поетеси у виконанні з. а. України Л. Трояновської, романси у виконанні В. Бойка, А. Тамбової, О. Пашкової, моновистава «На полі крові» за однойменним твором Лесі Українки від «Театру у кошику»; у Національному музеї літератури України – круглий стіл «Драма Лесі Українки „Руфін і Присцилла“: „Олтар серед руїни“» за участі письменника В. Панченка, головних редакторів видавництв С. Головка та Л. Скупейка, акторки Національного центру театрального мистецтва імені Леся Курбаса Г. Стефанової, виставки «„Лісова пісня“ Лесі Українки» та «Сторінками книг письменників-лауреатів літературної премії імен Лесі Українки»; у Новоград-Волинському літературно-меморіальному музеї Лесі Українки – захід «Плеяди паростків Лесиноного слова» та концерт «Йдемо до Лесі в день святковий», де прозвучали пісні, записані з голосу Лесі Українки понад 100 років тому К. Квіткою; у Львівському театрі ім. Лесі Українки – вистава-дослідження «Любов» за мотивами драми «Блакитна троянда» Лесі Українки, а у львівських трамваях 21 лютого акторами цього ж театру проведено флешмоб – читання віршів поетеси; у Запорізькій обласній філармонії – театралізоване дійство за мотивами п'єси Лесі Українки «Лісова пісня»; у Дніпровському театральному художньому коледжі – Міжрегіональний конкурс професійних читців ім. Л. Українки, перемогу в якому здобула артистка Дніпровського академічного українського музично-драматичного театру ім. Т. Шевченка Т. Лоза; у Колодязненському літературно-меморіальному музеї Лесі Українки (Волинська обл.) – літературно-музичне дійство «...Я писатиму в порозумінні з моїм мужем» та обласний конкурс читців творів Лесі Українки «Мій любий краю!»; у бібліотеках – тематичні вечори, книжкові виставки та інше.

Визначено лауреатів *Премії Кабінету Міністрів України ім. Лесі Українки* за літературно-мистецькі твори для дітей та юнацтва. Ними у трьох номінаціях стали: «Літературні твори для дітей та юнацтва» – М. Морозенко за повісті «Іван Сірко – великий характерник. Іван Сірко – Славетний Кошовий» та «Я закохалася»; «Художнє оформлення книжок для дітей та юнацтва» – К. Іванова за оформлення книжок «Йде до нас колядочка», «Лісовий урок» С. Шаповалова та «Пісня тоненької очеретини» В. Чухліба; «Кінотвори для дітей та юнацтва» – анімаційний серіал С. Коваля «Професіонали».

У День вшанування учасників бойових дій на території інших держав – 15 лютого – в багатьох містах України пройшли мітинги, урочисті збори, святкові концерти, тематичні заходи, зустрічі з воїнами-інтернаціоналістами в музеях, палацах культури; тематичні вечори, уроки мужності, години пам'яті, книжкові виставки – у бібліотеках та інші заходи.

Питанням інклюзивності, доступності та мистецьким практикам, у створенні яких беруть участь люди з особливими потребами, було присвячено

Міжнародний форум «Unlimited: Мистецтво без меж», який тривав 19–20 лютого у київському Театрі на Подолі. У ньому взяли участь 200 делегатів з України, Великої Британії, Грузії, Вірменії та Азербайджану – митці, менеджери, продюсери, керівники мистецьких інституцій, журналісти, хореографи, режисери, представники центральної і місцевої влади. Серед українських спікерів – дружина Президента України М. Порошенко, перший заступник Міністра культури України С. Фоменко, директор департаменту культури КМДА Д. Попова, режисер В. Любота, засновник онлайн-платформи Dostupno.UA Д. Щebetюк, представниця Національної асамблеї людей з інвалідністю Л. Байда та інші. Захід проведено у рамках однойменної програми Британської Ради, яка підтримує митців з інвалідністю у країнах Східного партнерства ЄС, сприяє їхньому професійному розвитку та участі у креативній економіці.

Близько тисячі осіб зі всієї України взяли участь у підсумковому *Форумі «Рух Реформації продовжується», який відбувся 23 лютого у Києві. Серед них: радник Президента України Ю. Богуцький, директор Департаменту у справах релігій та національностей Міністерства культури України А. Юраш, Голова Спеціального комітету з відзначення в Україні 500-річчя Реформації П. Унгурян, релігієзнавці А. Колодний, Л. Филипович, П. Яроцький та інші. Після завершення пленарних засідань робота форуму відбувалася у 10-ти тематичних секціях та 24-х секціях, утворених за регіональним принципом.*

12 лютого у Києві пройшов *круглий стіл «Сприяння міжкультурному діалогу в Україні», організований Європейським центром з питань меншин за сприяння Адміністрації Президента України та Міністерства культури України, із залученням міжнародних експертів, представників центральних та місцевих органів виконавчої влади, представників організацій етнонаціональних спільнот. Мета заходу – обмін практичним досвідом реалізації схожих ініціатив, розгляд можливих механізмів поглиблення діалогу та ефективної співпраці між державними органами України та організаціями національних меншин з урахуванням європейського досвіду та української специфіки.*

Культура і АТО. Культура та мистецтво в прифронтівій зоні

У рамках проекту «Український Схід», який реалізується Міністерством культури України спільно з Луганською та Донецькою військово-цивільними адміністраціями та волонтерами, з 15 по 17 лютого у місті Кременна Луганської області відбулася низка культурно-просвітницьких заходів під назвою *«Зиму проводжаймо, весну зустрічаймо»*. Серед них: благодійні концерти за участі артистів, музикантів-композиторів, поетів, культурних діячів – А. Рудницької, О. Нестеренко, М. Кононової, Т. Компаніченка, А. Говорадла та інших; відкриті лекції із музичними ілюстраціями про українські традиції, музику та поезію 16–18 століть від фахівців з фольклористики та етнографії І. Барамби та О. Івановської, майстер-клас з автентичного співу від керівника гурту «Стодивниця», со-

лістки гурту «Гуляй Город» І. Барамби. Всі разом співали знайомі пісні та «заклички», пританцьовували, брали активну участь у конкурсах та змаганнях.

Третю річницю виведення Збройних сил України з Дебальцівського плацдарму відзначено 17 лютого у Національному музеї історії України у Другій світовій війні заходом «Дебальцеве. Порятунки із пекла», на якому ділилися спогадами безпосередні учасники події; у Чернігівському обласному філармонійному центрі фестивалів та концертних програм – патріотичною концертною програмою за участі капели бандуристів ім. О. Вересая та артистки розмовного жанру Чернігівського обласного філармонійного центру фестивалів та концертних програм О. Белеванцевої, актора обласного Молодіжного театру, з. а. України О. Биша, солістів театру естради «Феєрія», авторів-виконавців пісень Т. Тарасенка та І. Єременко.

8 лютого в IZONE відкрито *виставку «Утопія: трансформації українського Сходу»*. Це – результат мультидисциплінарного дослідження культури, урбаністики й ідентичності шести міст Донецької та Луганської областей: Лисичанська, Бахмута, Покровська, Сєверодонецька, Костянтинівки, Добропілля, яке проводилося командою «Метамісто: Схід» протягом 11 місяців до листопада 2017 року. У рамках проекту в містах створювалися нові архітектурні форми силами Formografia Design Studio за участі місцевих активістів. На основі досліджень історії та ідентичності міст художниками С. Грехом, К. Зоркіним, Є. Коноп'є, В. Коханом та С. Радкевичем створено нові роботи, що розвивають ідеї, віднайдені в містах. Також експонується добірка робіт визначного українського фотографа М. Залізняка, зібрана з фондів Центрального державного кінофотофоноархіву України ім. Г. С. Пшеничного та особистої колекції В. Гавщука. Куратори виставки: Р. Сах і К. Кучабський, Formografia Design Studio, О. Михед.

У рамках паралельної програми виставки «Утопія: трансформація українського Сходу» 17 лютого пройшов інтерактивний проект «*Жива бібліотека Донбасу*», де книжками є люди зі Сходу України. Відвідувачі виставки зустрілися із поетом з Первомайська, активісткою культури зі Щастя, художницею-перформером зі Жданівки, україномовним студентом-активістом та іншими цікавими особистостями.

Також експонувалися *виставки*: у столиці: у Центрі сучасного мистецтва «М-17» – фоторобіт М. Дондюка «Минуле. Теперішнє. Майбутнє. Будуючи життя після переселення»; у просторі «IZONE» – картин-історій активістів благодійного фонду «Восток-SOS» та ініціативи «Одіссея Донбас» у межах проекту «ВостокДім – усні історії в художній практиці» під назвою «Мій дім допомагає мені виживати»; у кулуарах Верховної Ради України – світлин із зони АТО О. Клименка; у Кримському домі – фотографій 10 воїнів АТО родом з окупованого нині півострова К. Кулаковської «Кримська лінія війни» (спільний проект Кримського дому та інтернет-ресурсу «Українська правда»); у Дніпрі: у Музеї

АТО – світлин пам'яті А. Окуєвої, у національному історичному музеї – всеукраїнського мистецько-культурологічного проекту «Військово-польовий Арт», який поєднав виставку, майстер-класи і арт-терапевтичні заходи для учасників бойових дій та членів їх сімей; у Полтавському краєзнавчому музеї ім. В. Кричевського – світлин бійців, переважно уродженців Полтавщини, «Дві війни – одне лихо»; у Черкаському обласному художньому музеї – «Портрети добровольців на війні» С. Пущенка; у Чернігові – «Сіверщина. Блокпост пам'яті» (пересувна), присвячена загиблим в АТО героям Чернігівщини; в Ужгороді, в Запорізькій ОДА, – робіт дітей із прифронтової зони Луганщини «Україна очима дітей», які приїхали на Закарпаття в рамках проекту «Схід і захід разом» та інші.

У рамках проекту «Заново відкриваємо історичну спадщину Східної України – „Музей відкрито на ремонт II”» пройшли виставки: у Меморіальному музеї С. С. Прокоф'єва (с. Сонцівка Донецької обл.) – «Казус», присвячена композитору ХХ століття С. Прокоф'єву; у Станично-Луганському краєзнавчому музеї – «Прядка, шабля і олень» (учасники: В. Петрова, А. Щербина, О. Радинський, І. Кудря та інші); у Великоанадольському музеї лісу – відділ Донецького обласного краєзнавчого музею (сmt Графське Харківської обл.) – «AFFOREST» – результат спільної роботи К. Бучацької, О. Верещака, К. Гнилицької, Ю. Макаренко, О. Романешка та інших; у музеях Покровська, Лисичанська, Костянтинівки, Рубіжного, Маріуполя, Старобільська, Добропілля та у Луганському обласному краєзнавчому – фото та відеодокументації проекту «Жовта лінія», покликаною зберегти задокументовані у ході акції об'єкти архітектурної та монументально-декоративної спадщини ХІХ–ХХ століття на території Донецької та Луганської областей. Крім того, 21–24 лютого у Северодонецьку відбувся ІІІ воркшоп «Сучасні методи роботи музею» для музейних працівників Луганського та Донецького регіону, на якому було представлено результати експедиції 31 музеєм Донеччини і Луганщини за 21 день, проекту «Жовта лінія» та кураторських виставок у 4 музеях Донбасу. Також у програмі – тур бельгійською архітектурною спадщиною Лисичанська, презентація книг, лекції, дискусії та обговорення на тему осучаснення методів та форматів роботи музею та їх реорганізації.

Безкоштовні покази комедійної вистави «Він моя сестра» за участі акторів А. Хостікоєва та В. Горянського відбулися в містах сходу України – Краматорську і Северодонецьку. Постановку організувала програма розвитку ООН в Україні в рамках комунікаційної кампанії на підтримку толерантності і взаєморозуміння в суспільстві #ВіднайтиПовагу. Крім того, з благодійними концертами виступили: лідери гуртів «Воплі Відоплясова» О. Скрипка і «Чорні черешні» Ю. Поліщук – у Волинському обласному академічному музично-драматичному театрі ім. Т. Шевченка (зібрано 300 тисяч гривень пожертв від відвідувачів заходу, який пройшов під гаслом «Луцьк – Волноваха. Разом збудуємо храм», пішли на будівництво храму УПЦ Київського патріархату в місті Волноваха Донецької облас-

ті); з. а. естрадного мистецтва України Божена Дар та переможець телепроектів «Битва Хорів» та «Голос країни» Р. Кушин – у Чернігівському міському Палаці культури (два концерти для учасників АТО та членів їх родин). 17 лютого Дніпровським академічним театром ім. Т. Шевченка для членів Громадської організації «Родинне коло загиблих Героїв» передано зібрані кошти від продажу квитків на казку «Жив собі пес». У Хмельницькій дитячій школі образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва пройшла благодійна виставка-ярмарок майже двох сотень живописних і графічних робіт, декоративного розпису, ляльок-мотанок, іграшок тощо вихованців школи. Кошти, отримані від їх продажу, передано волонтерам обласного благодійного фонду «Центр Добриня», який займається підтримкою медиків-волонтерів.

У Краматорську до третьої річниці обстрілу міста бойовиками *відкрили меморіал*, присвячений пам'яті загиблих у результаті російської агресії на сході України. Автор ідеї та розробник меморіалу – О. Микитенко.

МУЗИКА

Упродовж 8–12 лютого у Кіровоградському музичному коледжі тривав *III Всеукраїнський фестиваль-конкурс виконавців на оркестрових струнних інструментах імені Ю. П. Хілобокова*. У ньому взяли участь 63 солісти та 8 ансамблів із Волинської, Дніпропетровської, Кіровоградської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Хмельницької областей. Традиційно відбулися концерти симфонічного та камерного оркестрів Кіровоградського музичного коледжу та випускників коледжу та майстер-класи. Цьогорічний гість заходу – струнний квартет студентів Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка. Першу премію у номінації «Солісти» здобули: Є. Башева (альт), А. Боженко (віолончель), О. Кушнар'ов (скрипка) з Кропивницького, Д. Коверняга (скрипка) та О. Подольська (віолончель) з Одеси, І. Зіброва (скрипка) з Кривого Рогу Дніпропетровської області, В. Грицак (скрипка) та С. Савчук (альт) з Тернополя, А. Волкова та В. Тимофєєв (скрипка) з Харкова, Н. Кокура (віолончель) з Хмельницького. У номінації «Ансамблі» – зведений ансамбль скрипалів Олександрійської ДМШ (Кіровоградська обл.) та тріо «Віола» Кіровоградської ДМШ № 2 ім. Ю. С. Мейтуса.

V Регіональний конкурс хорових диригентів серед студентів відділу «Хорове диригування» музичних коледжів та училищ відбувся 23 лютого в Ужгородському музичному коледжі ім. Д. Задора. Свою виконавську майстерність та диригентську техніку демонстрували учасники, які пройшли перший, відбірковий, тур у своїх навчальних закладах, з Івано-Франківська, Львова, Тернополя, Ужгорода та Дрогобича Львівської області. Особливістю цьогорічного конкурсу було виконання одного з двох обов'язкових творів – закарпатських народних пісень «Тече річенька невеличенька» та «Ішло дівча лучками» в обробках

І. Мартона. Гран-прі конкурсу здобула студентка ІV курсу Ужгородського музичного коледжу ім. Д. Задора Г. Богдан. Родзинкою заходу став виступ академічного камерного хору «Кантус» з Ужгорода, який не тільки презентував цікаві сучасні твори, але і брав участь у конкурсі.

У 2018 році присуджено премії: *імені М. В. Лисенка*: «За видатні досягнення у професійній композиторській творчості» – С. Пілютікову за твори: концерт «Чорний дзвін» для фортепіано та симфонічного оркестру, «Око» для кнопкового акордеону та симфонічного оркестру, концерт для скрипки та симфонічного оркестру «Ложь порхающей бабочки»; «За видатні досягнення у професійному виконавському мистецтві» – саксофоністу Ю. Василевичу за концертну діяльність протягом останніх 5-ти років; «За видатні досягнення в музикознавстві» – О. Олійник за серію статей 2013-2017 років з проблем розвитку та популяризації української сучасної музики; *імені Л. М. Ревуцького*: за «Концертно-виконавське мистецтво» – контрабасисту Н. Стецю за концертні програми останніх років; за «Композиторську творчість» – К. Майденберг-Тодоровій за твори: «А-У» за поезією Г. Сапгіра для дитячого або жіночого хору та фортепіано і камерну кантату «Завтра» на вірші Т. Положій для сопрано, кларнету, віолончелі, маримби, фортепіано та іграшкового фортепіано.

Концерт піаністки В. Петриченко у супроводі Академічного симфонічного оркестру Львівської обласної філармонії «Присвята Василеві Барвінському – до 130 річчя від дня народження» пройшов у Львові 23 лютого. Прозвучали твори відомого композитора: прелюдії для фортепіано, «Українська сюїта» та Концерт для фортепіано з оркестром фа-мінор композитора. Крім того, у рамках концертного туру відбулася презентація диску з творами В. Барвінського у виконанні піаністки. Такі ж ювілейні концерти відбулися в Івано-Франківську, Хмельницькому та Чернівцях. Крім того, у львівському Музично-меморіальному музеї С. Крушельницької до ювілею митця було відкрито виставку його фотографій, рукописів, нотних видань, програм, більшість із яких експонуються вперше.

Протягом лютого у філармонійних залах Черкас, Луцька та Чернігова пройшли заходи, присвячені *80-річчю від дня народження* автора популярних пісень «Степом, степом», «Мамина вишня», *н. а. України А. Пашкевича*. У цих містах у різні роки хормейстер працював з народними хорами. Розпочав естафету чернігівський кобзар-лірник В. Нечепа, який ділився спогадами про композитора. Також демонструвалося архівне відео, співалися його думи та пісні.

26 лютого у Національній музичній академії України ім. П. І. Чайковського розпочала роботу триденна *VIII Міжнародна науково-практична конференція «Україна в загальноєвропейському музично-театральному просторі: проблеми, перспективи та шляхи взаємозбагачення»*. Захід було організовано Міністерством культури України, Національною академією мистецтв України та Національною консерваторією до 145-річчя від дня народження С. Рахманінова

та 80-річчя від дня народження С. Турчака. Участь взяли провідні музикознавці з різних регіонів України, а також з Польщі, Німеччини, Білорусі та ін. У рамках конференції відбулися майстер-класи н. а. України А. Паламаренка, О. Кравченка, з. а. України З. Кравченко. Закриття заходу пройшло у Національній філармонії України за участі Національного заслуженого академічного симфонічного оркестру України під орудою н. а. України В. Сіренка.

Церемонія нагородження *VII Музичної премії «YUNA»* відбулася 26 лютого у Національному палаці мистецтв «Україна». Відзначено найкращих, на думку організаторів, представників вітчизняного шоу-бізнесу: виконавців – Тіну Кароль та MONATIK, дует – Pianoбой та Morphom за пісню «На вершині», поп-гурт – «Время и Стекло», рок-гурт – The HARDKISS, пісню – «Таёт лёд» гурту «Гриби», пісню українською мовою – «Журавлі» The HARDKISS, альбом – «H2Lo» LOBODA, відеокліп та концертне шоу – Live Show «Vitamin D» MONATIK. Відкриттям року названо гурт KAZKA. Нагороду «За особливі досягнення» отримали «Брати Гадюкіни». За найкращий менеджмент артиста відзначено О. Потапенка та І. Горову (MOZGI Entertainment).

ТЕАТР

Премію імені Леся Курбаса у 2018 році присуджено з. а. України А. Бакірову за постановку вистави «Вій. Докудрама» Н. Ворожбит за мотивами повісті М. Гоголя в Чернігівському обласному академічному українському музично-драматичному театрі ім. Т. Г. Шевченка.

Театри Києва запросили на прем'єри вистав: національні: опера України – опери «Моє зрадливе світло» С. Шарріно, академічний драматичний ім. І. Франка – «Земля» за мотивами О. Кобилянської, академічний оперети – поетичної драми «Маруся Чурай» за однойменним історичним романом у віршах Л. Костенко; академічний «Молодий» – комедії «Парашутист» О. Селіна; «Золоті ворота» – комедії «Каліки» С. Гьоснера в рамках спецпроекту #сезонбезвіз; «Актор» – проекту-переможця конкурсу Taking The Stage від Британської Ради в Україні «Психоз о 4.48» С. Кейн; «Дикий театр» – комедії «Кицюня» за п'єсою М. Макдонаха «Лейтенант з острова Інішмор».

У Дніпрі 16 лютого розпочався і триватиме до 11 березня *IV Всеукраїнський фестиваль вуличного мистецтва*, в якому традиційно взяли участь «живі» статуї, фокусники, міми та жонглери, представники інших жанрів з Харкова, Дніпра, Сум, Києва та інших міст, а також з Білорусі. Серед них: Д. Буйвал і О. Якушенко з Сум.

IV Обласний конкурс театрального мистецтва «Сумська Мельпомена» стартував 21 лютого в Сумах. У рамках заходу в обласних театрах драми та музичної комедії ім. М. С. Щепкіна і для дітей та юнацтва показано прем'єрну виставу «Відключені» за драмою М. Панича «Спостерігач»; казку «Попелюшка» Ш. Перро; драматичну фантазію «Дуже проста історія»; романтичну казку-

мюзикл «Пригоди Дюймовочки» за мотивами казки Г. К. Андерсена; трагіфарс «Гамлет» за твором В. Шекспіра у перекладі Ю. Андруховича; експериментальну виставу-перфоманс за твором М. Гоголя «Шинель» та інші. Триватиме театральний марафон до 14 березня.

Прем'єра *інклюзивної вистави «Пори року, або Yes, I can»* пройшла 18 лютого у Вінницькому обласному музично-драматичному театрі ім. М. Садовського. У головних ролях, окрім професійних танцівників та співаків, – люди з порушенням руху, зору та слуху. Загалом – понад сотню учасників. Хореограф постановки – Т. Чистякова, ідея – громадської організації «Гармонія» та колективу танцювальної студії «Болеро». Задум реалізували за підтримки Британської ради в Україні.

У театрах України відбулися прем'єри вистав: у *Волинському* академічному обласному українському музично-драматичному ім. Т. Г. Шевченка – музичної комедії «Різдвяна ніч» М. Ілляшенка за повістю М. Гоголя «Ніч перед Різдвом» та п'єсою М. Старицького «Різдвяна ніч»; у *Донецькому* академічному обласному драматичному – моновистави «Листи до римського друга» за поетичним циклом Й. Бродського та поемою «Енеїда» І. П. Котляревського; у *Закарпатському* обласному драми та комедії – музичного дійства «Наталка Полтавка» за мотивами однойменної п'єси І. П. Котляревського; у *Запорізькому* обласному музично-драматичному ім. В. Магара – драми «Таїна буття» Т. Іващенко; в *Івано-франківському* академічному обласному українському музично-драматичному ім. І. Франка – комедії «За двома зайцями» М. Старицького; у *Кіровоградському* академічному обласному українському музично-драматичному ім. М. Кропивницького – комедії «Чотири дружини одного Івана» Ф. Булякова; у *Луганському* обласному українському музично-драматичному – музичної комедії «Пошились у дурні» М. Кропивницького; у *львівських*: національному академічному українському драматичному ім. М. Заньковецької – моновистави «Тринадцята жінка» за п'єсою Т. Зарівни; у *Миколаївському* академічному художньому російському драматичному – драми «Остання любов Сонечки Бейм» А. Котляр; у *Ніжинському* академічному українському драматичному ім. М. М. Коцюбинського (Чернігівська обл.) – театралізованого дійства «Нехай всім світом править лиш любов!»; у *харківських*: національному академічному опери та балету ім. М. В. Лисенка – опери «Паяци» Р. Леонкавалло, академічному музичної комедії – музичної комедії «Все починається з любові» О. Фельцмана; у *Хмельницькому* обласному академічному музично-драматичному ім. М. Старицького – музичної вистави «Красуні кабарє» за мотивами віденських оперет; у *Чернігівському* обласному молодіжному – «Клуб 4D» А. Пушкіної.

ВІЗУАЛЬНІ МИСТЕЦТВА

14 лютого у Вінницькому обласному краєзнавчому музеї презентацією виставки світлин творчих робіт учасників тогорічного проекту відкрився *XIII Міжнародний фестиваль ленд-арту «Міфогенез»*. Його учасниками протягом 24–25 лютого на Немирівському скіфському городищі було створено об'єкти ленд арту. Окрім художників з Києва, Харкова, Львова, Сум, Вінниці, а також Польщі – всього понад 40 осіб, до проекту долучилися архітектори вінницького «АрхіКлубу» та фотохудожники зі студії «Обрій». З фотоматеріалу сформовано експозицію, яку презентують протягом 2018 року в містах України та за кордоном.

II Бієнале «Українська художня фотографія» пройшла з 13 по 26 лютого у Національному музеї «Київська картинна галерея». Різноманітні тенденції в сучасному фотомистецтві презентували 14 авторів: О. Чапча, Г. Шайдемманн, Д. Муравський, О. Єфременко, А. Жуков, Ю. Зілінський та інші.

Виставку фотографій і живопису *«Образи шістдесятників: Музика UNDERGRAUND»*, яка репрезентує творчість Ф. Юр'єва, В. Кузьменка, В. Марущенка та Г. Жегульської та є частиною візуальної програми проекту «Київ в авангарді. 1960–70-ті» відкрито 9 лютого в столичному Домі «Майстер Клас». Експозицію організовано у співпраці з галереєю «Дукат».

У столичній галереї «Дукат» з 15 лютого до 1 березня тривав проект *«[In]formal» про українське мистецтво 1960–1980 років*. Виставку присвячено здебільшого роботам українських художників, творчість яких була під забороною. Експозицію умовно поділено на чотири блоки, що презентують київський, львівський, одеський та ужгородський нонконформізм. Особливу увагу приділено абстракції, яка стала прикладом антирадянського мистецтва.

Протягом лютого у столиці відкрито виставки: у національних: заповіднику «Софія Київська» – картин-розповідей у вигляді графічного роману молодих художників з Києва, Полтави, Волині, які працюють у різних жанрах і напрямках, «Анна Ярославна. Мальована стрічка» (тексти до ілюстрацій письменниці Д. Матіяш); Києво-Печерському історико-культурному заповіднику – «Художні мелодії Олега Слєпцова. Гобелени, архітектурні твори»; музеї «Київська картинна галерея» – творів В. Ралко «Резерв»; музеї Т. Шевченка – живопису, графіки та скульптури «(P)ЕВОЛЮЦІЯ МІФУ: трансформація кобзарств ХІХ-ХХІ ст.» з фондів Національного художнього музею; музеї українського народного декоративного мистецтва – творів К. Ганейчук «КОДИ»; центри народної культури «Музей Івана Гончара» – живопису А. Ментуха «Людина в образах»; меморіальному комплексу Героїв Небесної Сотні – живопису І. Пішти «Спогади на полотні»; у Літературно-меморіальному музеї М. Булгакова – мінімалістичних робіт О. Домбровської; у Мистецькому центрі «Шоколадний будинок» – живопису В. Красьохи «Мальовничий Афон в українських барвах»; у музеях: історії Києва – «50 відтінків Віктора Зарецького»; сучасного мистецтва

України – живопису і графіки сучасних українських митців різних мистецьких шкіл і напрямів: І. Красного, І. Дідика, Ю. Герци, Е. Бельського, В. Бернадського, В. Полтавця, Л. Годунової З. Шолтеса, О. Яблонської, С. Крижевської, В. Мамсікова та інших під назвою «Пробудження»; театрального, музичного і кіномистецтва України – батику У. Балан «Експурсія»; у Центральному будинку художника НСХУ – живопису А. Ревенка «Кольори Хема», І. Пантелемонової «Світи» та О. Коваленко, акварелей В. Понікарова «Король квітів», XII художньої виставки сучасних авторів «Кольори душі»; у Центрі української культури та мистецтва – портретів західноєвропейських та українських художників кінця XVIII – XXI сторіччя з фондів Національної академії образотворчого мистецтва та архітектури «Ми споглядаємо за вами» та «Вишитий живопис Лідії Гончарук» (шовком в авторській техніці у форматі 3D); у Національній академії мистецтв України – скульптури М. Білика «Любов земна»; у Верховній Раді України – картин Г. Руффа «Кірхи України» до 500-річчя Реформації; у Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого – живопису В. Слєпченка «Літературна еліта України» з проекту «Обрані часом»; у **галереях, арт-центрах та креативних просторах**: «ART 14 gallery» – «Memory/Пам'ять. Архів кінооператора Леоніда Бурлаки»; «Educatorium» – спільного проекту митців з «Літографської майстерні 30» під назвою «Еволюція» та станкового живопису О. Дрьомова «А.Д.»; «Nebo Art Gallery» – живопису І. Озаринської «Собаки в мистецтві»; «Orthodox» – графіки та ілюстрацій С. Майдукова; «Pavlovka ArtGallery» – живопису К. Тузової-Любанської (Вислоцької), Ю. Мельниченко та скульптури В. Даманського під назвою «П'ята пора року», а також живопису А. Камуз «9»; «PinchukArtCentre» – 20 молодих художників з усіх регіонів України – номінантів V Конкурсу на здобуття премії PinchukArtCentre 2018; «Sergey Makhno Gallery» – творів С. Годяєвої «Oberegi»; «Spivakovska ART:EGO culture Center» – живопису О. Юрова «Кішка в постіль»; «Voloshyn Gallery» – живопису та скульптури М. Деяка та чеського художника Р. Бурди під назвою «Діалог» та живопису В. Сидоренка «Набуття суб'єктності»; «Арт ЦУМі» – ілюстрацій, постерів, інсталяцій авторів з України, Польщі, Франції, Німеччини, Японії, Чилі, Ірану, Угорщини – робіт клубу ілюстраторів Pictoric під назвою «Декілька історій»; «КалитаАртКлуб» – робіт О. Суліменко «Із дому вийшов чоловік...»; «Карась Галерея» – творів В. Яківця «Міфи та Реальність» та живопису А. Сидоренка «Клінічна Картина»; «НЮ АРТ» – робіт М. Глущенка; «Триптих Арт» – живопису П. Сметани «Сажа», О. Петрової «Wordless. Першоелементи», В. Колосова «У зоні контрастів»; «Я Галерея» – творів В. Костирка «Художник і модель»; Дім освіти та культури «Майстер Клас» – робіт неформального творчого об'єднання художників «Синій жовтень» (О. Придувалової, А. Аджинджала, О. Аполлонова, М. Вайсберга, Б. Фірцака та О. Белюсенка) «У місті»; у Центрі сучасного мистецтва «Білий Світ» – творів М. Вайсберга «Птах над Біркенау» та інші.

У містах України було розгорнуто виставки: у *Вінниці* – творів членів Вінницької обласної організації НСХУ «Жінка, як весна», живопису І. Бадяка, творів Б. Макаренка «Від Криму до Карпат», «Сучасне образотворче мистецтво Вінниччини у збірці Вінницького обласного краєзнавчого музею»; у *Дніпрі* – «Художники Криворіжжя», творів А. Меньківа «Сприйняття», у *Житомирі* – сучасного живопису досвідчених і молодих художників від «Gnatyuk Art Center», збірну «Дороги мужності ветеранів Афганської війни»; у *Запоріжжі* – живопису 29 художників «Квіти закоханим»; в *Івано-Франківську* – портретів 24 фотохудожників Сумщини: О. Миколенка, С. Малюхи, В. Дядюри та ін.; у *Кропивницькому* – творів художників міста та області «Художня палітра Кіровоградщини», живопису Е. Приходька «Суб'єктивні рефлексії», живопису О. Охупкіна «Образи української душі», творів О. Гавриленка «Краса на гончарному крузі», живопису та графіки А. Хвороста «50 відтінків світла», творів претендентів на здобуття обласної премії у галузі архітектури, геральдики та вексилології і декоративно-прикладного мистецтва ім. Я. Паученка у 2018 році; у *Луцьку* – робіт волинських митців «Зима буває різною», інсталяцій К. Ганейчук «Коди», живопису, графіки, декупажу Л. Лободи «Спалах степу», живопису О. Звягінцевої «За Україну, за її волю»; у *Львові* – кераміки С. Андрусіва, живопису кавою О. Гринько «Coffee&Jazz», портретів П. Гуменюка «Знайомі обличчя», колажів Я. Ткачук «Лабіринт», графіки Д. Ковача «Інтервенція», абстрактного живопису М. Курилюка «Зміст», вітражів Н. Гайдаш «Тихе життя. Пробудження»; у *Миколаєві* – живопису О. Бондаренка, творів М. Штомпеля «Край, мій рідний край», живопису І. Савенко та І. Чайки «Стан»; в *Одесі* – живопису та графіки нових членів обласної організації НСХУ – В. Олійника, С. Баска, В. Ворнікова, Л. Серьогіної, К. Стеценко та інших під назвою «NOVI», живопису та арт-об'єктів подружжя І. Гусєва та Н. Трандафир, живопису І. Ороса «Ретрофрактація», О. Коламбет (О. Сенс) «Ах, Одесса!», К. Зарицького «Людина і море», Ю. Плісса «Моменти поза часом», присвячену художнику В. Хрущу, живопису Г. Горбунова, графіки О. Лебедевої, художньої фотографії Н. Беляєвої, А. Єрмохіної, Г. Гергая, А. Синельникова, А. Ковача та інших під назвою «Перехрестя»; у *Полтаві* – реалістичного живопису В. Мірошниченка «Зупинись, миттєвосте! Ти – прекрасна!», творів А. Лавренка «Свята», ручної вишивки Н. Іпатій; в *Опішному Полтавській області* – кераміки І. Ковалевича; у *Рівному* – творів О. Бобришева «Від Балтики до Тірейського моря», живопису С. Максимчука «Барви Полісся», підсумкової за 2017 рік «Клеванська старовина: архітектура, археологія, живопис, фотографія», де серед іншого представлено роботи членів обласної організації НСХУ, мистецького об'єднання «Колоарт» та світлини О. Харвата; у *Сумах* – творів О. Єрмоленко, робіт Н. Білокур, робіт членів Сумської організації фотохудожників України «Фотохудожник – 2017»; у *Тернополі* – живопису М. Сороки «Wizualni iNtoNacii», робіт О. Ковалю «Емалі: історія. Україна. Світ»; в *Ужгороді* – робіт

членів Закарпатської організації НСХУ «З далеких мандрів», живопису, фотографій, відеоінсталяцій П. Керестея, живопису Б. Кузьми «У затишку натюрморту», Ю. Єгорової-Рогової «Весняний настрій», О. Громового; у *Харкові* – живопису і графіки М. Самокиша, О. Орловського, Б. Борисова-Мусатова, О. Ківшенка, С. Васильківського, В. Аверіна «Вірний і відданий друг», живопису Н. Третьякової «Мій світ»; у *Хмельницькому* – робіт художників різного місця проживання, народжених у Хмельницькому: А. Азаренко (Перт), Г. Франка, Н. Соїко, А. Антоновського, А. Оласюк та інших під назвою «ЛОКАЛІТЕТИ», робіт І. Михайлова «Край землі», живопису художнього об'єднання «Рефлекторний взаємозв'язок», творів А. Чабан «ЖиТИ МИстецтвом»; у *Черкасах* – ювілейну – живопису М. Гладька «Кольори-вальори», творів О. Чижикова «Школа реалістичного пейзажу», робіт В. Собко «Віра, Надія, Любов»; у *Чернівцях* – книжкової графіки І. Балана, живопису та графіки «Мистецькі паралелі» до 30-річчя заснування Чернівецького обласного відділення Українського фонду культури, а також графіки та живопису викладачів, студентів та випускників Вишницького коледжу прикладного мистецтва ім. В. Ю. Шкрібляка під назвами «Мовою пензля...» та «І заграє барвами рідна земля», живопису Ю. Доскалюка; у *Чернігові* – творів В. Матвейцева, живопису І. Бірюкової, збірну «Весняні барви Чернігівщини» та інші.

Професійні скульптори, художники і початківці, студенти художніх закладів України – всього 10 команд – стали учасниками *VI Всеукраїнського фестивалю снігових скульптур «Казкова країна „Буковель“*», який упродовж 9–11 лютого тривав у туристичному комплексі «Буковель» Івано-Франківської області. З трюхтонного кубу спресованого снігу за два дні вони створювали справжню скульптуру на тему «казка». Гран-прі виборола команда зі Львова за скульптуру гнома.

У містах України відкрито пам'ятники: у *Києві* – мініскульптуру «Київські каштани» з QR-кодом, просканувавши який смартфоном, можна отримати інформацію про цей символ столиці, у рамках проекту «Шукай» (скульптор – М. Галенко, автор проекту – Ю. Бевзенко); у *Львові* – бронзову копію-мініатюру пам'ятника Т. Шевченку з текстом шрифтом Брайля у рамках проекту для незрячих «Львів на долонях» (скульптори – В. та А. Суховські). Меморіальну дошку режисерці Л. Шепітько відкрито у Бахмуті Донецької області.

КІНОМИСТЕЦТВО. КІНОВІДЕОПРОКАТ

IV Міжнародний кінофестиваль «Світло» відбувся у столиці 25–26 лютого. Серед 3 тисяч заявлених на конкурс було представлено 45 робіт режисерів з України, Англії, Італії, Румунії, Франції, США, Норвегії, Індії. Більшу частину програми кінофестивалю та найбільше перемог здобули роботи українських кінематографістів. Серед них: Гран-прі та відзнаку «За кращу чоловічу роль» отримала стрічка П. Острікова «Голден Лав»; першу премію у номінаці-

ях: «Ігровий короткометражний фільм» – «Все буде добре», режисер – Т. Ноябрьова; «Документальний короткометражний фільм» – «Дума про сина», режисер – В. Бігун; «Музичний кліп» – «Мамо, не вбивай», режисер – Ross Lane. «За кращу головну роль» відзначено стрічку С. Сторожева «Напрокат», «За кращу жіночу роль» – фільм О. Дегтярьової «Інструкція». Після кінофестивалю стрічки подорожуватимуть країною, в тому числі й до зони АТО.

У кінотеатрах Києва, Запоріжжя, Луцька, Львова, Одеси, Сум, Тернополя Харкова, Чернівців 22 лютого стартував *Міжнародний фестиваль короткого метра «BEST UA Shorts»*. Представлено збірку з 8 різножанрових сучасних стрічок від молодих та досвідчених режисерів України, більшість з яких отримали призи на українських та міжнародних кінофестивалях: драми О. Шкрабака «Відлуння», О. Попової «Маятник», К. Лесик «Говори зі мною»; трагікомедію-фантастику К. Бугримової «Зерно»; комедію М. Сухарева «Холодильник»; анімацію М. Лиськова «The End», В. Занковського «Ефект Мамонта» та В. Власенка «Damage». Загальний хронометраж стрічок – 80 хвилин.

Визначним, але недооціненим українським особистостям театру і кіно присвячено *цикл вечорів «Екран і сцена: Незабутні постаті»*, який стартував у київському Будинку кіно. Ініціатор проекту – театральний і кіноактор, літератор, педагог, н. а. України О. Комаров. Окрім виступів-розповідей колег, кіно- і театрознавців, демонстрування відеофрагментів із вистав та фільмів, на творчих зустрічах показували одну з 16 програм «Театральні силуети», відзнятих О. Комаровим спільно з режисером Г. Черняк на телеканалі «Культура». Перший вечір було присвячено видатній кіно- та театральній режисерці, педагогу І. Молостовій – режисеру Київського театру російської драми імені Лесі Українки й Київського театру опери і балету. Творчі вечори проходять раз на місяць.

27 лютого відбулося засідання *колегії Міністерства культури України*, на якій було розглянуто питання організації виконання бюджетної програми «Виробництво (створення) та розповсюдження фільмів патріотичного спрямування» та проект «Рекомендацій щодо оцінки фільмів патріотичного спрямування». За результатами обговорення членами колегії було вирішено залучити фахове середовище до вироблення (напрацювання) як порядку відбору та оцінки проектів, так і формалізації «Положення про експертну раду» з відбору кінопроектів патріотичного спрямування.

Платформою для обговорення актуальних проблем розвитку медіа сфери, сучасної кіно- і телеосвіти, обміну досвідом, інноваціями, методиками навчання як викладачів творчих вузів, так і професіоналів у галузі аудіовізуального мистецтва та виробництва стала *III Міжнародна науково-практична конференція «Режисура екранних мистецтв: актуальні питання професії, методологія навчання»*, яка пройшла 20–21 лютого у столичному Будинку кіно. Окрім студентів і викладачів творчих закладів освіти участь у роботі заходу взяли і медійні осо-

би, зокрема: І. Ноябрьов, Т. Цимбал, О. Копейкін, О. Джолос, В. Лех, В. Талашко та багато інших.

МУЗЕЙНА СПРАВА. ОХОРОНА КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

II Всеукраїнська наукова конференція «Історія музейництва України першої половини ХХ ст.: втрати та здобутки (до 100-річчя заснування Української академії наук)» відбулася 5–6 лютого у Києві. Її організатори – Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник, Національний науково-природничий музей НАН України, Національний музей мистецтв ім. Б. та В. Ханенків, Національний художній музей України та Український комітет Міжнародної ради музеїв (ІСОМ України). Учасники форуму – представники академічних, музейних та навчальних закладів Києва та інших міст України.

Спільному виробленню на законодавчому рівні антикорупційних інструментів, що сприятимуть збереженню пам'яток культури в Україні та подоланню корупції у цій сфері було присвячено круглий стіл *«Збереження культурної спадщини: корупційні ризики та шляхи їх подолання»*, який відбувся 15 лютого в Українському кризовому медіа-центрі за участі голови Комітету Верховної Ради з питань культури і духовності М. Княжицького, заступника Міністра культури Т. Мазур, представників інших державних інституцій та експертних осередків. Цей захід став можливим завдяки підтримці Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) у рамках проекту *«Підтримка організацій-лідерів у протидії корупції в Україні „Взаємодія!“»*.

Питанням державного обліку музейних предметів та підвищення професійного рівня головних зберігачів музеїв було присвячено *семінар-практикум головних зберігачів музейних закладів та заповідників* сфери управління Міністерства культури України, який пройшов у Національному музеї літератури України. У роботі заходу взяли участь заступник Міністра культури України Т. Мазур, фахівці з музейної справи Мінкультури та понад 60 працівників музейних закладів, заповідників та експерти-музейники.

Збереження, інтерпретація та презентація травматичної історії в музеях – теми відкритої дискусії, яка відбулася 22 лютого в НКММК «Мистецький Арсенал» за участі музейників, істориків і професійної спільноти. Обговорено виклики, що стоять перед музейними закладами при переосмисленні й представленні складних сторінок історії. Серед українських спікерів – Міністр культури України Є. Нищук, директор Національного меморіального комплексу Героїв Небесної Сотні І. Пошивайло та інші.

Круглий стіл *«Збереження та використання пам'яток в контексті децентралізаційних процесів та Року культурної спадщини в Україні»* було проведено 22 лютого в Державному історико-культурному заповіднику «Межибіж» (сmt. Меджибіж Хмельницької обл.). У його роботі взяли участь представники обласного управління культури, громадських організацій, науковці, підприємці,

сільські старости Меджибізької об'єднаної територіальної громади.

«Дворянські родини і Тарас Шевченко» – виставка про історію кількох родів, яких можна назвати українською елітою XVIII – початку XX століття: Скоропадських, Лизогубів, Кочубеїв, Галаганів, Капністів, Розумовських, Закревських та інших, відкрито 27 лютого у Національному музеї ім. Т. Шевченка. Серед представлених творів – оригінальні роботи Т. Шевченка та роботи з колекцій Національного художнього музею України та Київської національної картинної галереї.

З 25 лютого у Львові експонується *виставка «Венеція — стан душі»*, на якій демонструються живопис, графіка, декоративно-ужиткове мистецтво та книги італійських майстрів XVI–XX століть із фондів Львівської національної галереї мистецтв ім. Б. Возницького, Одеського музею західного і східного мистецтва. Національного музею мистецтв ім. Б. та В. Ханенків. Серед картин — роботи Ф. Гварді, Б. Беллотто, Л. Карлеваріса, П. Веронезе та інших.

У Національному архітектурно-історичному заповіднику «Чернігів стародавній» відкрито *виставку «Корони світу»*, де представлено вінці, корони, головні убори духовних та світських лідерів різних епох з Австрії, Італії, Великобританії, Франції, Румунії, Єгипту, Греції, Польщі, Румунії, зі всієї Америки, Китаю, Монголії, Індії та інших країн. Серед них – корони Володимира Великого – Хрестителя Русі і Анни Візантійської, короля Д. Галицького, імператорські головні убори, зокрема, Наполеона, Російської та Римської імперій, реконструкції корон Нефертіті, Тутанхамона, царів Шумеру та Ассирії, головні убори володарів величезних цивілізацій Америки – ацтеків, майя, інків та інші експонати.

Крім того, у музеях України розгорнуто виставки: у *національних*: заповіднику «Давній Галич» – давніх галицьких плащаниць XVIII – початку XXI ст. з архікатедрального собору Святого Воскресіння (Івано-Франківськ); Дніпропетровському історичному ім. Д. І. Яворницького – весільних головних уборів та аксесуарів XIX – поч. XXI ст. «Весільний вернісаж»; музеї-заповіднику українського гончарства в Опішному – творів майстра художньої кераміки М. Денисенка; у столичному Музеї книги і друкарства України – живопису Т. Яблонської; у Колодяжненському літературно-меморіальному Лесі Українки (Волинська обл.) – робіт Г. Остапенка «Краєвиди Волині» з колекції Волинського краєзнавчого музею та «Я писатиму в порозумінні з моїм мужем...», присвячена 138-й річниці від дня народження К. Квітки; в *обласних*: Вінницькому краєзнавчому – раритетів з фондів музею до його 100-ліття; Кіровоградському художньому – «Майстри пензля Степової Еллади» (твори Ф. Козачинського, П. Покаржевського, П. Кодьєва та ін.); Миколаївському художньому ім. В. В. Верещагіна – робіт В. Сурикова; Полтавському краєзнавчому ім. В. Кричевського – старовинних козацьких люльок, графіки та старожитностей з Японії та Китаю, раритетів з Персії та Індії, фото з Цейлону тощо під на-

звою «Дивовижний Схід: мистецькі й історичні реліквії XVIII — XX ст.»; Харківському художньому – творів В. Шапошникова «Ноосфера В.Ш.» та інші.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

27 лютого традиційно в смт Славське Львівської області стартувала і триватиме до 2 березня VIII Міжнародна конференція «Сучасна бібліотечно-інформаційна безперервна освіта: стратегічні орієнтири». Організатори заходу – Українська бібліотечна асоціація та Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Серед основних питань конференції – орієнтири бібліотечної освіти в контексті розвитку бібліотечної справи та міжнародних бібліотечних трендів; актуальні виклики у діяльності вітчизняних бібліотек та їх вплив на формування контенту програм з підвищення кваліфікації бібліотечних працівників; нові тренінгові програми для РТЦ тощо.

Українська бібліотечна асоціація спільно з Гете-Інститутом в Україні 22 лютого провела семінар для членів УБА на тему «Мобільні технології в обслуговуванні користувачів бібліотек». У програмі заходу – огляди мобільних технологій (мобільних додатків, QR-кодів, геопозиціонування тощо), кращих закордонних та українських практик використання мобільних технологій у бібліотеці, практичні вправи.

Офіційне відкриття оновленого сучасного простору міської спеціалізованої молодіжної бібліотеки «Молода гвардія» для творчих ідей та цікавих проєктів, відбулося 28 лютого. Започаткований на базі відділу мистецтв проєкт «Творчий інкубатор» спрямовано на розвиток креативності, творчої активності молоді на основі сучасних інформаційних технологій. У його арсеналі – нове обладнання, Інтернет, унікальні бібліотечні ресурси та послуги. Проєкт реалізовано за підтримки Департаменту культури КМДА.

Різними бібліотечними заходами відзначено ювілеї українських літераторів: 260-річчя В. Капніста; 205-річчя С. Гулака-Артемівського; 185-річчя В. Залозецького; 175-річчя М. Вербицького; 155-річчя І. Бажанського; 150-річчя Г. Коваленка; 110-річчя О. Влизька; 100-річчя Л. Забашти; *а також:* 485-річчя французького письменника М. Монтеня; 190-річчя французького письменника Ж. Верна; 120-річчя німецького драматурга і письменника Б. Брехта; 115-річчя бельгійського письменника Ж. Сіменона; 105-річчя американського письменника І. Шоу та інших.

ЛІТЕРАТУРА

Бібліотекарі і видавці, автори і перекладачі, представники літературних організацій і об'єднань, менеджери культурних проєктів і фестивалів – всього 70 учасників із 17 міст України: Києва, Харкова, Львова, Вінниці, Запоріжжя, Івано-Франківська, Полтави, Тернополя, Чернігова, Черкас та інших, об'єднав IV Конгрес «Література в Дії», що тривав у Києві протягом 24–25 лютого.

Цьогоріч у центрі уваги заходу – вдосконалення знань і навичок представників літературного сектору з проектного менеджменту. У рамках Конгресу було презентовано плани Українського інституту книги на 2018 рік, нові грантові можливості від Британської Ради в Україні та програми ЄС «Креативна Європа» в Україні.

Під гаслом «„Віршень“ об’єднує міста» 10 лютого у Києві, а 14–15 – у Кам’янці-Подільському пройшов *XXII Поетично-музичний фестиваль «Віршень»*. Його учасники – поети, барди та акустичні гурти з усієї України. Серед них: І. Білий та О. Бобровніков з Хмельницького, Б. Ільницький та О. Мадей-«Моцарт» з Чернівців, С. Полятинчук та лідер гуртів «Пропала грамота» і «Запаска» П. Нечитайло та інші. Окремий підпроект фестивалю – анімаційно-літературне дійство від Т. Ясінчук.

IV Всеукраїнський літературний конкурс ім. Леся Мартовича пройшов 11–12 лютого у Жовкві на Львівщині. У ньому взяли участь 100 поетів та прозаїків з 18 областей України. З 200 творчих робіт на конкурс було відібрано 120. У програмі заходу – літературні читання, круглий стіл, концерт, екскурсії, зустрічі та нагородження лауреатів у 7 номінаціях. Серед переможців: письменниці С. Соболевська та Л. Шторм, композитор О. Коляда, поет С. Сокольник та багато інших.

Нагороджено лауреатів *XIX Всеукраїнського рейтингу «Книжка року»*. Церемонія відбулася 16 лютого в столичній Науковій бібліотеці ім. М. Максимовича. У 7 тематичних номінаціях: «Хрестоматія», «Красне письменство», «Софія», «Обрії», «Дитяче свято», «Візитівка», «Минушина» 58 експертами було оцінено понад 1100 видань 2017 року. До Коротких списків увійшли книжки 76 видавництв із 9 міст України. З них 48 видавництв з Києва, 11 – зі Львова, 7 – з Харкова, 3 – з Чернівців, 2 – з Тернополя, по одному – з Івано-Франківська, Ужгорода та інших міст. Гран-прі конкурсу дісталось видавництву «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» за серію «Українська Поетична Антологія». Найкращим видавництвом визнано київську «Темпору». Переможцем номінації «Нонфікшн» (за кращу книжку українського автора, яка висвітлює, інтерпретує і аналізує факти і явища суспільного життя, історії, природи або мистецтва), яку цьогоріч запроваджено вперше, став Я. Тинченко за книгу «Лицарі Зимових походів.1919–1922 рр.».

АМАТОРСТВО. ПРОСВІТНИЦТВО

За підтримки Міністерства культури України 24–25 лютого у Києві пройшов *VIII Міжнародний фестиваль-конкурс «Україна єднає світ»*. Змагалися понад 2000 учасників: хореографічні колективи різних танцювальних напрямків, вокалісти, вокальні ансамблі, хори, інструменталісти та театри із 23 областей України та 11 країн світу – Японії, Румунії, Болгарії, Словенії, Палестини, Грузії, Білорусі, Молдови, Вірменії та інших. Конкурсна програма **містила** най-

різноманітніші види виконавського мистецтва, серед яких: вокал, хореографія, модельне, інструментальні, циркове та театральне мистецтво. Кубок Супер Гран-прі виборів народний аматорський ансамбль сучасного танцю «Візаві» та народний аматорський ансамбль народного танцю «Яворина» з Умані Черкаської області.

9 лютого у Національній опері України ім. Тараса Шевченка відбувся фінал *XII Міжнародного конкурсу-фестивалю талановитих дітей-сиріт «Щасливі Долоні»*. Цього року в проєкті взяли участь 600 дітей віком 12–16 років. 30 з них отримали нагороди за успіхи в творчості, освіті та спорті. Вручали нагороди та виступили на сцені О. Пономарьов, Ярмачук, гурт «Клей Угрюмоного», А. Бойко, дуєт «Анна-Марія», Lilu та інші.

Понад три сотні юних талантів з Вінниччини, Дніпропетровщини, Житомирщини, Одещини, Львівщини, Миколаївщини, Київщини, Кіровоградщини, Херсонщини, Черкащини, а також Словаччини, Угорщини і Польщі змагалися на *II Міжнародному конкурсі-фестивалі мистецтв «Stankovych fest»*, який тривав упродовж 21–25 лютого в Солочині Свалявського району Закарпатської області. Гран-прі у номінації «Музичне мистецтво» здобула О. Макарова (ксилофон) з Мукачівської ДШМ № 2, у номінації «Юні композитори» – В. Машіка з Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. Захід відбувся за підтримки Міністерства культури України та Національної спілки композиторів України.

У Києві 24–25 лютого пройшов *I Міжнародний фестиваль українського народного танцю «ГопакФест»*, у якому взяли участь майже тисяча артистів-аматорів віком від 8 до 70 років у складі дитячих та дорослих танцювальних колективів з усієї України. Засновник фестивалю – ГО «Танцювальний клуб „Модус-Ніка”». Фестиваль «ГопакФест» є заходом культурно-мистецької громадської ініціативи «Українська духовна громада» і проводиться за сприяння Національної спілки хореографів України.

I Фестиваль фільмів національно-культурних товариств відбувся 22–23 лютого в Запоріжжі. Його засновниками є Департамент культури, туризму, національностей та релігій Запорізької ОДА, Обласний методичний центр культури і мистецтва, Асоціація національних меншин Запорізької області. У рамках заходу відбулися круглий стіл «Народна традиція: збереження самобутності етносу. Досвід збереження національних традицій на прикладі національно-культурних товариств» та покази стрічок. Зокрема, було представлено фільми: «Дойна на ножі» про долю автора-виконавця пісень на ідіш, поета, педагога, фольклориста А. Гендлера, режисер – М. Кауфман-Портніков; «Папа, який любив спорт» про Папу Римського, святого Іоанна Павла II від Товариства польської культури ім. св. Іоанна Павла II; «Болгари на землі Таврії» про хронологію з життя цього народу в Запорізькій області; короткометражний ігровий «Пам'ятати» про геноцид ромського народу під час Другої Світової війни; «Го-

рдість нації» про видатних запоріжців вірменського походження; єврейський кліп «Рош-а-Шана» про традицію підготовки до цього свята.

Обдаровані діти та молодь своє мистецтво демонстрували на *різних фестивалях та конкурсах*, які пройшли у лютому в Україні: *міжнародних*: XVI дитячої та юнацької творчості «Зимова фантазія», інструментального, вокального та хореографічного мистецтва «Столичні зустрічі», багатожанровому «Підкори сцену» – у Києві; вокальному «Grand Music Vocal Battle» – у Львові; XVII молодіжному «Мистецькі Барви» – у Прилуках Чернігівської області; *всеукраїнських*: мистецтв «На Крилах Творчості» – у Києві; хореографічному «DANCE TIME» – у Полтаві; мистецтв «Зимові візерунки» – у Чернівцях; XXIII виконавців на народних музичних інструментах «Провесінь» – у Кропивницькому; XV вокального мистецтва «У новий рік з улюбленими піснями» – у Кривому Розі Дніпропетровської області; народної музики та традиційного мистецтва – у Кам'янці-Подільському Хмельницької області; *обласних*: I української народної жартівливої пісні, танцю та гумору «Весела толока» – у Рівному; розмовного жанру «Барви надії» – у Миколаєві; XII різдвяно-новорічної атрибутики «Символи різдвяних свят» у Луцьку та інших.

Презентація *Всеукраїнського просвітницького проекту «Ткана Україна»* відбулася 23 лютого в Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара». Мета проекту, який триває з березня 2017 року, – популяризація та відродження традиційних технік ткацтва України. У його рамках було проведено ряд експедицій в Чернівецьку, Івано-Франківську, Львівську, Закарпатську, Одеську, Кіровоградську та Київську області, здійснено відеозйомку навчальних майстер-класів з різних технік ручного ткацтва та 17 майстрами із 13 областей України створено у вигляді карти України ткане панно «Єдина Україна» (куратор – Д. Алексеєнко). Кожну область зіткано в техніці, притаманній для даної території. Над створенням «кордону країни» (27 метрів стрічки) працювало понад 60 осіб.

Театралізовані дійства, концерти, ігрові програми, фаєр-шоу, різноманітні конкурси, ярмарки, випікання млинців – так проводжали зиму в містах і селах України на *Свято Масляної*. А у Національний музей народної архітектури та побуту України, що в Пирогові, з'їхалися кращі фольклористи та ярмаркарі зі всієї України. Тут були і старовинні конкурси та обряди, зокрема, ходив гурт «масницеводів» та виводили «діда Колодія», а також пісні, музикування з танцями та пригощання варениками з пампухами, налисниками та млинцями.

У багатьох містах України відкрито *виставки майстрів народної творчості*. Зокрема, у Вінницькому обласному центрі народної творчості – подільських рушників «Бушанська хранителька» з колекції Н. Пірняк; у Ковельському культурно-просвітницькому центрі Волинської області – плетених виробів із соломи І. Чонки «Світ мій сонячний»; у Музеї мистецтв Прикарпаття (м. Івано-Франківськ) – ткацтва та різьби по дереву К. Тарасевич та М. Гривінського

«Філософія серця»; у Музеї писанкового розпису, що в Коломиї Івано-Франківської області, – традиційних й авторських писанок, дряпанок, мальованок на різних яйцях, витинанок О. Городинської, М. Гоцуляк, Т. Яковенко, Р. Трейгер-Хохлової та інших – учасників творчого об'єднання «Барви Поділля» з Могилева-Подільського, що на Вінниччині; у луцькій «Арт-галереї» – гончарних виробів, писанок, витинанок, різьби по дереву, лозоплетіння понад 40 майстрів під назвою «Перевесло. Народне мистецтво в часі й просторі»; у львівському Музеї вишитих ікон Дмитра Блажейовського – робіт закарпатської майстрині Л. Лішки; у центрі національних культур «Сузір'я» Запорізької обласної універсальної наукової бібліотеки – вишивок, ляльок у етнічних костюмах, розмальованих німецьких пряників (лебкухенів), казкових пряничних будиночків майстринь Запорізького міського німецького товариства «Відродження» М. Лариної, І. Спіріної, О. Проскурович під назвою «В очікуванні весни»; в одеському Музеї західного і східного мистецтва – XIII обласну декоративно-ужиткового мистецтва «Калейдоскоп» (кераміка, художнє скло, мистецька ковка, батик, гобелени, вишивка); у Чернівецькому обласному художньому музеї – робіт членів ГО «Вишиваний дивотвір» «Вишиті сторінки альбому «Взори вишивок домашнього промислу на Буковині» Е. Кольбенгаєра» та творів С. Подольчук «У вишиванках – храм душі людської та інші.

Матеріал підготувала

Соломка В. А., провідний редактор
відділу наукового аналізу й
узагальнення інформації
Інформцентру з питань культури
та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування *І. Г. Піленко*

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,39. Б/т. Зам. 34. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ–1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12